

శ్రీః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే

॥ శ్రీరామజననసర్గః ॥

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజమహాదేశికన్

His Holiness *śrīmad āṇḍavan* of *śrīraṅgam*

*This was typeset using skt, L^AT_EX, Itrans, and the **Tikanna** font.

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

॥ శ్రీరామజననసర్గః ॥

నిర్వృత్తే తు క్రతౌ తస్మిన్ హయమేధే మహాత్మనః |
ప్రతిగృహ్యోమరా భాగాన్ ప్రతిజగ్ముర్యథాగతం || 1 ||

సమాప్తదీక్షానియమః పత్నీ గణసమన్వితః |
ప్రవివేశ పురీం రాజా సభృత్యబలవాహనః || 2 ||

యథార్హం పూజితాస్తేన రాజ్ఞా వై పృథివీశ్వరాః |
ముదితాః ప్రయయుర్దేశాన్ ప్రణమ్య మునిపుంగవం || 3 ||

శ్రీమతాం గచ్ఛతాం తేషాం స్వగృహాణి పురాత్ తతః |
బలాని రాజ్ఞాం శుభ్రాణి ప్రహృష్టాని చకాశిరే || 4 ||

గతేషు పృథివీశేషు రాజా దశరథః పునః |
ప్రవివేశ పురీం శ్రీమాన్ పురస్కృత్య ద్విజోత్తమాన్ || 5 ||

శాంతయా ప్రయయౌ సార్థమృష్యశృంగః సుపూజితః |
అనుగమ్యమానో రాజ్ఞా చ సానుయాత్రేణ ధీమతా || 6 ||

ఏవం విస్మయ్య తాన్ సర్వాన్ రాజా సంపూర్ణమానసః |
ఉవాస సుఖితస్తత్ర పుత్రో త్పత్తిం విచింతయన్ || 7 ||

తతో యజ్ఞే సమాప్తే తు ఋతూనాం షట్ సమత్యయః |
తతశ్చ ద్వాదశే మాసే చైత్రే నావమికే తిథౌ || 8 ||

నక్షత్రేఽదితిదైవత్యే స్వోచ్ఛసంస్థేషు పంచసు |
గ్రహేషు కర్కటే లగ్నే వాక్పతావిందునా సహ || 9 ||

ప్రోద్యమానే జగన్నాథం సర్వలోకనమస్కృతం |
కౌసల్యాజనయద్ రామం దివ్యలక్షణసంయుతం || 10 ||

విష్ణోరర్థం మహాభాగం పుత్రమైచ్ఛాకునందనం |
లోహితాక్షం మహాబాహుం రక్తోష్ఠం దుందుభిస్వనం || 11 ||

కౌసల్యా శుశుభే తేన పుత్రేణామితతేజసా |
యథా వరేణ దేవానామదితిర్వజ్రపాణినా || 12 ||

భరతో నామ కైకేయ్యాం జజ్ఞే సత్యపరాక్రమః |
సాక్షాద్ విష్ణోశ్చతుర్భాగః సర్వైః సముదితో గుణైః || 13 ||

అథ లక్ష్మణశత్రుఘ్నౌ సుమిత్రాజనయత్ సుతౌ |
వీరౌ సర్వాస్త్రకుశలౌ విష్ణోరర్థసమన్వితౌ || 14 ||

పుష్యే జాతస్తు భరతో మీనలగ్నే ప్రసన్నధీః |
సార్వే జాతౌ తు సౌమిత్రి కులీరేఽభ్యుదితే రవౌ || 15 ||

రాజ్ఞః పుత్రా మహాత్మానశ్చత్వారో జజ్ఞిరే పృథక్ |
గుణవంతోఽనురూపాశ్చ రుచ్యా ప్రోష్ఠపదోపమాః || 16 ||

జగుః కలం చ గంధర్వా నన్యతుశ్చాప్సరోగణాః |
దేవదుందుభయో నేదుః పుష్పవృష్టిశ్చ ఖాత్ పతత్ || 17 ||

ఉత్సవశ్చ మహానాసీదయోధ్యాయాం జనాకులః |
రథ్యాశ్చ జనసంబాధా నటనర్తకసంకులాః || 18 ||

గాయనైశ్చ విరావిణ్యో వాదనైశ్చ తథాపరైః |
విరజిర్విపులాస్తత్ర సర్వరత్నసమన్వితాః || 19 ||

ప్రదేయాంశ్చ దదౌ రాజా సూతమాగధవందినాం |
బ్రాహ్మణేభ్యో దదౌ విత్తం గోధనాని సహస్రశః || 20 ||

అతీత్యైకాదశాహం తు నామకర్మ తథాకరోత్ |
జ్యేష్ఠం రామం మహాత్మానం భరతం కైకయాసుతం || 21 ||

సౌమిత్రిం లక్ష్మణమితి శత్రుఘ్నమపరం తథా |
వసిష్ఠః పరమప్రీతో నామాని కురుతే తదా || 22 ||

బ్రాహ్మణాన్ భోజయామాస పౌరజానపదానపి |
అదదద్ బ్రాహ్మణానాం చ రత్నౌఘమమలం బహు || 23 ||

తేషాం జన్మక్రియాదీని సర్వకర్మాణ్యకారయత్ |
తేషాం కేతురివ జ్యేష్ఠో రామో రతికరః పితుః || 24 ||

బభూవ భూయో భూతానాం స్వయంభూరివ సమ్మతః |
సర్వే వేదవిదః శూరాః సర్వే లోకహితే రతాః || 25 ||

సర్వే జ్ఞానోపసంపన్నాః సర్వే సముదితా గుణైః |
తేషామపి మహాతేజా రామః సత్యపరాక్రమః || 26 ||

ఇష్టః సర్వస్య లోకస్య శశాంక ఇవ నిర్మలః |
గజస్కంధేఽశ్వప్యష్టే చ రథచర్యాసు సమ్మతః || 27 ||

ధనుర్వేదే చ నిరతః పితుః శుశ్రూషణే రతః |
బాల్యాత్ ప్రభృతి సుస్నిగ్ధో లక్ష్మణో లక్ష్మివర్ధనః || 28 ||

రామస్య లోకరామస్య భ్రాతుర్జ్యేష్ఠస్య నిత్యశః |
సర్వప్రియకరస్తస్య రామస్యాపి శరీరతః || 29 ||

లక్ష్మణో లక్ష్మిసంపన్నో బహిఃప్రాణ ఇవాపరః |
న చ తేన వినా నిద్రాం లభతే పురుషోత్తమః || 30 ||

మృష్టమన్నముపానీతమశ్నాతి న హి తం వినా |
యదా హి హయమారూఢో మృగయాం యాతి రాఘవః || 31 ||

అథైనం పృష్టతోఽభ్యేతి సధనుః పరిపాలయః |
భరతస్యాపి శత్రుఘ్నో లక్ష్మణావరణో హి సః || 32 ||

ప్రాణైః ప్రియతరో నిత్యం తస్య చాసీత్ తథా ప్రియః |
స చతుర్భిర్మహాభాగైః పుత్రైర్దశరథః ప్రియైః || 33 ||

బభూవ పరమప్రీతో దేవైరివ పితామహాః |
తే యదా జ్ఞానసంపన్నాః సర్వే సముదితా గుణైః || 34 ||

హ్రీమంతః కీర్తిమంతశ్చ సర్వజ్ఞా దీర్ఘదర్శినః |
తేషామేవంప్రభావాణాం సర్వేషాం దీప్తతేజసాం || 35 ||

పితా దశరథో హృష్టో బ్రహ్మ లోకాధిపో యథా |
తే చాపి మనుజవ్యాఘ్రా వైదికాధ్యయనే రతాః || 36 ||

పితృశుశ్రూషణరతా ధనుర్వేదే చ నిష్ఠితాః |
అథ రాజా దశరథస్తేషాం దారక్రియాం ప్రతి || 37 ||

చింతయామాస ధర్మాత్మా సోపాధ్యాయః సబాంధవః |
తస్య చింతయమానస్య మంత్రిమధ్యే మహాత్మనః || 38 ||

అభ్యాగచ్ఛన్మహాతేజా విశ్వామిత్రో మహామునిః |
స రాజ్ఞో దర్శనాకాంక్షీ ద్వారాధ్యక్షానువాచ హా || 39 ||

శీఘ్రమాఖ్యాత మాం ప్రాప్తం కౌశికం గాధినః సుతం |
తచ్ఛ్రీత్వా వచనం తస్య రాజ్ఞో వేశ్మ ప్రదుద్రువుః || 40 ||

సంభ్రాంతమనసః సర్వే తేన వాక్యేన చోదితాః |
తే గత్వా రాజభవనం విశ్వామిత్రమృషిం తదా || 41 ||

ప్రాప్తమావేదయామాసుర్నృపాయేక్షాకవే తదా |
తేషాం తద్ వచనం శ్రుత్వా సపురోధాః సమాహితః || 42 ||

ప్రత్యుజ్జగామ సంహృష్టో బ్రహ్మణమివ వాసవః |
తం దృష్ట్వా జ్వలితం దీప్త్యా తాపసం సంశితవ్రతం || 43 ||

ప్రహృష్టవదనో రాజా తతోఽర్ఘ్యముపహారయత్ |
స రాజ్ఞః ప్రతిగృహ్యోర్ఘ్యం శాస్త్రదృష్టేన కర్మణా || 44 ||

కుశలం చావ్యయం చైవ పర్యపృచ్ఛన్నరాధిపం |
పురే కోశే జనపదే బాంధవేషు సుహృత్సు చ || 45 ||

కుశలం కౌశికో రాజ్ఞః పర్యపృచ్ఛత్ సుధార్మికః |
అపి తే సన్నతాః సర్వే సామంతారిపవో జితాః || 46 ||

దైవం చ మానుషం చైవ కర్మ తే సాధ్వనుష్ఠితం |
వసిష్ఠం చ సమాగమ్య కుశలం మునిపుంగవః || 47 ||

ఋషింశ్చ తాన్ యథాన్యాయం మహాభాగ ఉవాచ హా |
తే సర్వే హృష్టమనస్తస్య రాజ్ఞో నివేశనం || 48 ||

వివిశుః పూజితాస్తేన నిషేదుశ్చ యథార్హతః |
అథ హృష్టమనా రాజా విశ్వామిత్రం మహామునిం || 49 ||

ఉవాచ పరమోదారో హృష్టస్తమభిపూజయన్ |
యథామృతస్య సంప్రాప్తిర్యథా వర్షమనూదకే || 50 ||

యథా సదృశదారేషు పుత్రజన్మాప్రజస్య పై |
ప్రణష్టస్య యథా లాభో యథా హర్షో మహోదయః || 51 ||

తథైవారమనం మన్యే స్వాగతం తే మహామునే |
కం చ తే పరమం కామం కరోమి కిము హర్షితః || 52 ||

పాత్రభూతోఽసి మే బ్రహ్మన్ దిష్ట్యా ప్రాప్తోఽసి మానద |
అద్య మే సఫలం జన్మ జీవితం చ సుజీవితం || 53 ||

యస్మాద్ విప్రేంద్రమద్రాక్షం సుప్రభాతా నిశా మమ |
పూర్వం రాజర్షిశబ్దేన తపసా ద్యోతితప్రభః || 54 ||

బ్రహ్మర్షితవమనుప్రాప్తః పూజ్యోఽసి బహుధా మయా |
తదద్భుతమిదం విప్ర పవిత్రం పరమం మమ || 55 ||

శుభక్షేత్రగతశాచహం తవ సందర్శనాత్ ప్రభో |
బ్రూహి యత్ ప్రార్థితం తుభ్యం కార్యమాగమనం ప్రతి || 56 ||

ఇచ్ఛామ్యనుగృహితోఽహం త్వదర్థం పరివృద్ధయే |
కార్యస్య న విమర్శం చ గంతుమర్హసి సువ్రత || 57 ||

కర్తా చాహమశేషేణ దైవతం హి భవాన్ మమ |
మమ చాయమనుప్రాప్తో మహానభ్యుదయో ద్విజ |
తవాగమనజః కృతోఽన్న ధర్మశాచనుత్తమో ద్విజ || 58 ||

ఇతి హృదయసుఖం నిశమ్య వాక్యం
శ్రుతిసుఖమాత్మవతా వినీతముక్తం |
ప్రథితగుణయశా గుణైర్విశిష్టః
పరమఋషిః పరమం జగమ హర్షం || 59 ||

|| ఇతి శ్రీరామజననసర్గః సమాప్తః ||